

SALVAREA NISTRULUI, o problemă de securitate națională și regională

Fluviul Nistru asigură gratis apă potabilă circa opt milioane de cetăteni ucraineni și moldoveni, întreținând viața și echilibrul ecologic pe un teritoriu de peste 72 de mii de km pătrați. Metaforic vorbind, Nistrul e o fântână orizontală de 1362 de km, care își poate apă apele din munții Carpați până la Marea Neagră. Deși bogățiile naturale și spirituale din ținuturile străbătute de Nistrul au contribuit enorm ca zonele riverane să se dezvolte, iar comunitățile locale să prospere, nu putem spune că unul dintre cele mai frumoase fluvii din Europa a fost prețuit la justă valoare și că a fost apărât de proiecte grandioase, antiecologice și distructive.

În perioada de ocupație sovietică, atât în Ucraina apuseană, cât și în RSSM, în bazinul hidrografic al Nistrului au fost construite o sumedenie de întreprinderi gigantomane, care au afectat grav calitatea apei, iștofauna, biodiversitatea și debitul natural al fluviului.

Cea mai distrugătoare lovitură asupra Nistrului a fost aplicată de proiectul energetic din anii '80 ai secolului trecut, când s-au construit barajele de la Novodnestrovsk și, mai apoi, Nahoreni, plus uriașul lac artificial de acumulare prin pompaj de pe platoul situat în apropiere de frontiera ucraineană cu R. Moldova.

Pare de necrezut, dar ca să producă energie la capacitatea prevăzută, proiectul tehnic elaborat la Moscova avea nevoie de mai multă apă decât putea să adune Nistrul timp de un an. În consecință, în anul 1981, după darea în exploatare a barajului de la Novodnestrovsk în prima fază, debitul natural a scăzut catastrofal, lăsând prizele de apă ale Chișinăului și Odesei în afara liniei critice. Zeci de mii de nistreni și ecologiști, de la Lvov, Ternopol, Ivano-Frankivsk, Soroca, Râbnița, Chișinău, Tiraspol, Odessa, au protestat

în anii '87-89 și au cerut lui Gorbaciov și Rățcov să stopze proiectul energetic care distrugea Nistrul și lipsea de apă potabilă milioane de oameni. Savanții onestați de la centru au adus conducerii Uniunii Sovietice suficiente argumente că Nistrul nu are atâtă apă cât va cere complexul energetic de la Novodnestrovsk, iar a construi mai multe baraje pentru a acu-mula cantitatea necesară de apă echivalează cu dispariția fluviului și cu transformarea lui într-un lanț de lacuri și cascadă de care se vor înنمăoli și vor provoca un dezastru ecologic în regiune. Atunci, Moscova a reaționat și a făcut un pas înapoi: finanțarea a încetat și proiectul a fost conservat. Apoi imperiul sovietic s-a prăbușit, iar ecologii moldoveni și ucraineni au considerat că nimenei și niciodată nu va mai reanimă un proiect falimentar, care sterghea Nistrul de pe hărțile lumii.

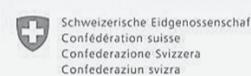
...Dar prostia și lăcomia omenească par inepuizabile, indiferent de timpuri și regimuri. După aproape patru decenii de la construcția barajului de la Novodnestrovsk, Nistrul a suportat pierderi uriașe fără să provoace mari îngrijorări la Kiev sau Chișinău. În aval de Naslavcea, pe o distanță de aproape 700 de km, debitul fluviului s-a înjumătățit, iar ecosistemele nistrene au degradat până la faza inadmisibilă, când își pierd capacitatea naturală de purificare a cursului de apă și de păstrare a biodiversității. Procesul eutrofizării, caracteristic mlaștinilor și zonelor umede, a cuprins întreaga albie a fluviului, de la izvoare până la liman. Pe timpuri, Nistrul aducea anual pe teritoriul R. Moldova 10-11 km cubi de apă și două viitoruri în primăvara și toamna, în prezent, cu mare greu se adună 5-6 km cubi, fără nici o viitoră.

Starea actuală a Nistrului e una foarte apropiată de o catastrofă ecologică. Vociile răzlețe și singulare ale ecologiștilor

au răsunat în pustiu, fără să neliniștească autoritățile și comunitățile riverane. În loc să se facă demersuri insistente din partea Chișinăului și Kievului către Uniunea Europeană de a susține finanțări și cu experți internaționali elaborarea unui studiu complex de refacere ecologică a Nistrului și de administrare bazinieră, în comun, observăm tendințe deosebit de periculoase, când un grup foarte restrâns de oligarhi ucraineni încearcă să stoarcă profituri uriașe, private, prin distrugerea definitivă a fluviului, prin construirea a sase baraje noi, hidroenergetice, de lângă Hotin și până la Halici. Dincolo de încălcarea brutală a legislației ucrainene (barajele ar urma să fie ridicate în arealul a patru Parcuri Naționale), oligarhii din statul vecin, pentru a evita un conflict internațional, fac presiuni din umbra asupra conducerii R. Moldova de a semna necondiționat Acordul de funcționare a complexului hidroelectric nistrean, un acord prin care moldovenii ar fi nevoiți să concesioneze pe mulți ani înainte drepturile asupra barajului de la Naslavcea, a lacului de acumulare și a terenurilor adiacente. În plus, autoritatele moldovene nu stabilesc clar în proiectul de Acord monitorizarea în comun a volumului de apă (150-270 m cubi/secundă), care va intra neîntrerupt pe teritoriul R. Moldova. Ele nu fac nici o referință la responsabilitățile concrete în caz de reducere forțată a cantității de apă și nu spun care vor fi despăgubirile pentru prejudiciile aduse Nistrului din cauza lipsei de apă necesară pentru menținerea fluviului pe teritoriul moldovenesc. Mai mult decât evident pare faptul că R. Moldova nu cere în proiectul de Acord, evaluarea internațională a impactului de mediu asupra Nistrului pentru cele sase baraje noi și nu solicită o dezbatere publică moldo-ucraineană-europeană a

Managementul integrat al resurselor de apă în Republica Moldova – pentru o dezvoltare durabilă și populație sănătoasă

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare

modului de administrare și de funcționare a Complexului hidroelectric nistrean.

De una singură, conducerea R. Moldova nu va reuși să aibă un Acord bilateral favorabil Nistrului și să convingă oligarhii ucraineni să renunțe la proiectul criminal de a construi cele sase baraje noi. Conducerea R. Moldova are nevoie de ajutorul instituțiilor europene, de solidaritatea comunităților riverane și de un front comun al ecologiștilor ucraineni și moldoveni. Doar transformând problema protejării ecologice a Nistrului în una regională, europeană și globală, avem șansă să potolim lăcomia dezgustătoare a clanurilor mafiofe de a distrage râul care asigură cu apă potabilă peste opt milioane de oameni din Ucraina și R. Moldova. Este mai mult decât evident că degradarea sau secarea acestei

fântâni orizontale, ar genera o catastrofă umanitară continentală greu de imaginat, care ar arunca pe drumuri milioane de cetăteni moldoveni și ucraineni.

Anul 2019 va fi un an al bătăliilor cumplite pentru salvarea Nistrului, pentru salvarea noastră. Nu îndiferent! Vocea ta contează cel mai mult pentru ca apa noastră cea de toate zilele să fie veșnică împreună cu cel care ne-o aduce de milenii – Nistrul nostru cel scump și drag.

Alecu RENITĂ

P.S.: La cererile insistente și presunile neîntrerupte din partea ecologiștilor din R. Moldova și Ucraina, la instituțiile europene și mondiale, pe durata anului 2018 a fost creată și a început să funcționeze Comisia moldo-ucraineană privind utilizarea stabilă și protecția bazinului râului Nistru. Se creează pentru

prima dată, după prăbușirea Uniunii Sovietice, premise în favoarea administrației în comun, conform standardelor europene, a bazinului hidrografic al Nistrului de la izvoare până la liman. Cel mai important pas în anul 2019, pe care ar trebui să-l facă ecologii și Comisia, tine de a convinge Kiev să renunțe oficial la construcția celor sase baraje pe Nistru și să garanteze prin lege un volum neîntrerupt de apă, la intrare pe teritoriul R. Moldova, de 150-270 de metri cubi pe secundă. Atingerea acestor două obiective de bază ar fi posibile doar prin mobiliarea generală a tuturor locuitorilor din bazinul hidrografic al Nistrului (peste opt milioane de nistreni) și a ecologiștilor din R. Moldova, Ucraina și Europa. Să fim cu ochii pe Nistru și în anul 2019! Implică-te!

A.R.

Articol publicat în cadrul proiectului „Managementul integrat al resurselor de apă în Republica Moldova – pentru o dezvoltare durabilă și populație sănătoasă” realizat de Misiunea Ecologică din Moldova, în cadrul Programului de Suport (granturi) destinate ONG-urilor de mediu în domeniul managementului integrat al resurselor de apă, administrat de Agenția „Apele Moldovei”, ca parte a Proiectului „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul de apă și sanitație din Republica Moldova (Faza 01)”, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA).

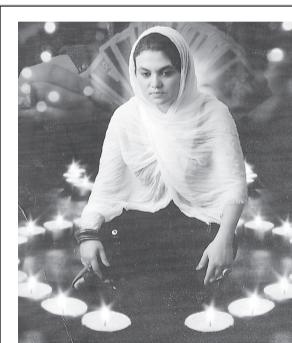
**Продажа
Установка
Ремонт**

**TAPARELE
РОЛЕТЫ**
для окон, дверей, киосков,
секционные, гаражные

**ЖАЛОЗИ
ВСЕХ ВИДОВ**
вертикальные,
горизонтальные,
рулонные шторы

**НАТЯЖНЫЕ
ПОТОЛКИ**
немецкого качества без швов,
быстро, надежно, долговечно

Город Унгень, улица М. Еминеску, 10, (возле Агромагазина),
тел.: (0236) 2 75 75, моб.: 0799 2 75 75

Cea mai puternică
clarvăzătoare MARIA -

împreună cu familiile desparte, întoarce iubitul/iubită, la orice distanță, pe poze, pe nume, îndepărtează dușmanii, vrăjmașii, invățătorii, nemărginirea, blestemele, deochi, băutura fără măsură, farmece, dezlegarea cununiei și multe altele! Rezolvă infertilitatea, boli incurabile, pregătește talismane personale pentru a vă merge bine, și multe altele. **Garanție 100%.**
Tel. 060842857, 079258431.

**Frigidere,
маșina de spălat
Tehnica incorporabilă**
А Т Л А Н Т
Garanție-3 ani
адреса: str. Boico 11
mag. "Eurostyle"
(Făt-Frumos)
-TEHNO-MODERN-

Curtea de Apel, mun. Chișinău, solicită prezentarea cet. **Cononov Igor**, pentru data de 23.01.2019, ora 11.00, la ședință judiciară (str. Teilor 4, sala 9) la cererea de chemare în judecată depusă de Coliba Liudmila către Cononov Igor privind decădere din drepturile părintești. Nr. dosarului: (2a-3056/18).

Judecător al Curții de Apel Chișinău Iurie Cotruță
Judecătoria Ungheni, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. **Moraru Anatolie**, ultimul domiciliu în raionul Ungheni, satul Buciumeni, pentru data de 30.01.2019, ora 15.00, la ședință judiciară în or. Ungheni, str. Națională nr.10/1, în calitate de părat pe cauza civilă nr. 2-2065/18 privind incasarea datoriei, intentată de către ISC „Easy Credit” SRL.

Judecător M. Ulinici

În conformitate cu prevederile art. 108, 276/2-276/4 Cod de procedură civilă, Judecătoria Ungheni (judecător Rodica Costru) cu sediul în mun. Ungheni, str. Națională 10/1, solicită prezentarea păratului **Derevenciuc Natalia**, cu adresa de domiciliu înregistrat în raionul Ungheni, str. Burebista 2, ap. 28, în termen de 30 zile calendaristice, calculat de la data publicării prezentei cități, să prezinte instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscriurile necesare în susținerea pozițiilor sale, în cauză civilă nr. 2-1063/2018, intentată la cerere de chemare în judecată înaintată de IM „Apă-Canal” Ungheni către Derevenciuc Natalia, privind incasarea datoriei.

A menționa păratului dacă nu va depune referință în termenul stabilit de judecător, va fi decăzut din dreptul de a prezenta ulterior și soluționarea cererii se va face în baza materialelor anexate la dosar.

Judecător Rodica Costru

LEMNE DE FOC salcâm, frasin, carpen ș. a.
despicate, la metru ster, pe palet.
CHERESTEA uscată pentru tâmplărie
Tel.: 069355112, 069280389

Judecătoria Ungheni (or. Ungheni, str. Națională 10/1, biroul nr. 50) solicită prezența păratului **Cozari Cristina**, a. n. 04.03.1995, domiciliată în s. Blindești, r. Ungheni, în ședință judiciară fixată pentru data de 24.01.2019, ora 08.30, pe cauza civilă la cerere de chemare în judecată depusă de IG al Poliției de Frontieră către Cozari Cristina, intervenient accesoriu Academia „Ștefan cel Mare” a MAI privind incasarea despăgubirii materiale.

Judecător Lilia Potină